

Constant in 2021

Constant ontwikkelt, onderzoekt en experimenteert.

Constant vertrekt vanuit feminismes, copyleft, Free/Libre + Open Source Software.

Constant houdt van collectieve digitale artistieke praktijken.

Constant organiseert transdisciplinaire werksessies.

Constant maakt installaties, publicaties en uitwisselingen.

Constant werkt samen met kunstenaars, activisten, programmeurs, academici, ontwerpers.

Constant is actieve archieven, poëtische algoritmes, lichaam en software, weerbarstige boeken, correlaties, counter cartografieën, gesitueerde edities, e-sporen, extitutienele netwerken, tussenwerk, vrije graphics, performatieve protocollen, herleren, discursieve infrastructuren, hacking devices.

<http://www.constantvzw.org>

Werksessies

Werksessies zijn intensieve transdisciplinaire momenten die Constant twee keer per jaar organiseert. We creëren een tijdelijke werkomgeving, waar deelnemers hun verschillende soorten expertise aan elkaar kunnen koppelen om samen ideeën, prototypes en onderzoeksprojecten te ontwikkelen. We maken bij voorkeur gebruik van Free, Libre en Open Source software en van data die beschikbaar is onder een open licentie.

Down Dwars Delà #1, #2

Down Dwars Delà is een woordtrio uit het Engels, Nederlands en Frans. Het zijn geen vertalingen, maar eerder posities die een gesprek aangaan met de plaatsen en houdingen die we innamen, uitprobeerden en bezochten tijdens deze twee werksessies. We zien deze woorden als een vector tussen het voorbije, het buiten bereik liggende en de ervaarbare wereld.

Down Dwars Delà is de naam van twee met elkaar verbonden werksessies die na elkaar plaatsvonden tijdens de zomer van 2021, op twee verschillende plaatsen. De ene vond plaats in de Eben-Ezer toren in Bassenge, België, de andere in het Bidston Observatorium net buiten Liverpool, Verenigd Koninkrijk. Beide plaatsen werden benaderd als instrumenten. We herbekeken de manieren van verbinden, observeren en verhalen maken die ze voortbrachten in relatie tot hun ruimere historische, geografische, sociale, ecologische, politieke en economische contexten.

De twee sessies waren onafhankelijk van elkaar maar toch onderling verbonden. De sessies werkten zowel samen als apart. Ze werden afzonderlijk gehouden, maar werkten op elkaar in.

<https://constantvzw.org/site/-Down-Dwars-Dela,234-.html>

Open Call #1 (BE)

2/04-15/05

Het doel van de Down Dwars Delà sessies was het collectief samenstellen en bestuderen van een tools-not-box (zie het meer als een wirwar van tools dan een netjes geordende gereedschapskist) waarin we technieken, rituelen, protocollen en technologieën voor niet-intrusieve, niet-extractivistische, intra-verticale observatie samenbrachten met de narratieve werelden die ze maken. Deze compilatie van hulpmiddelen stelde ons in staat de twee sites volgens andere criteria narratief te benaderen en ruimte te maken voor het (on)zinnig maken van de verhalen die door en over het Bidston Observatory en de Eben-Ezer toren worden geformuleerd. Werkend en denkend vanuit natuurlijke hulpbronnen, namen we de extractieve technologieën van het kolonialisme als een belangrijk deel van de manier waarop we ons verhouden tot de natuur, en tot ecologieën van de natuur. Niet in de laatste plaats omdat deze wereldbeelden "N" atuur zelf hebben voortgebracht. Het was dan ook de bedoeling om te vertrekken vanuit intieme, gevoelsmatige/spirituele of discursieve relaties binnen/naar de twee (on)natuurlijke omgevingen. Van maandag 12 juli tot zaterdag 17 juli 2021 nodigden we conflicterende kunstenaars, ontwerpers, (non)experts in oceanografie, geografie, dendrologie, plantkunde, biologie en meer van harte uit om met ons mee te doen. Deelnemers konden bevredigende samenwerkingspraktijken verwachten, uitwisselingen van kennis en ervaring, wat tijd om aan hun eigen gerelateerde projecten te werken (als ze er een hebben) en/of het vinden van nieuwe draden en relaties om een nieuw project te starten.

De week was opgezet als een collectieve residentie in de Eben-Ezer Toren, Bassenge, BE. We kampeerden ter plaatse en verrichtten collectief onderzoek dat aansloot bij bestaande of opkomende artistieke projecten. Deelnemers waren geïnteresseerd in thema's zoals bijvoorbeeld: luisteren naar

de sterren, het observeren van de ondergrond. Technologieën van het imaginaire / imaginaire technologieën. Persoonlijke monumenten, torenologie, feministische geologie, oude (pre)historische tekens en symbolen. Niet-extractieve mijnbouw. Radio, vleermuizen, verstoringen, trillingen, en duisternis. Natuurlijke hulpbronnen en de onverenigbaarheid ervan met de militaire industrie. Herschrijven van haar/zijn/verhalen. De iconografie van de vrede-saarde opnieuw bekijken. Anti-extractieve computatie.

<http://www.musee-du-silex.be/ENG/index.php>

Open Call #2 (UK)

01/04-15/05

Van maandag 2 augustus tot zondag 7 augustus nodigden we kunstenaars, ontwerpers, (non)experts in oceanografie, geografie, dendrologie, plantkunde, biologie en meer van harte uit om met ons mee te doen. Deelnemers konden bevredigende samenwerkingspraktijken verwachten, uitwisselingen van kennis en ervaring, wat tijd om aan hun eigen gerelateerde projecten te werken (als ze er één hebben) en/of het vinden van nieuwe draden en relaties om een nieuw project te starten.

De locatie van de 2e week van de sessie was Bidston Observatory net buiten Liverpool, Verenigd Koninkrijk. Dit voormalige observatorium fungeert sinds 2017 als centrum voor artistiek onderzoek (Bidston Observatory Artistic Research Centre). De koepels van het gebouw herbergden vroeger telescopen, en de kelders hebben een verbindingpunt met de bedrock dat werd gebruikt voor het waarnemen van seismische activiteiten. Met de steen die werd uitgegraven om de kelders te maken, werden de muren van het observatorium gebouwd. De meeste instrumenten die zich in het observatorium bevonden, zijn nu overgebracht naar musea, maar we kunnen het observatorium beschouwen als een instrument op zich, met bewijzen van zijn nut die in de architectuur zijn ingekapseld. Zoals

veel materiële bewijzen van techno-industriële vooruitgang maakt het observatorium deel uit van een geschiedenis van kapitalistische inspanningen, uitbuiting, kolonialisme en slavernij.

Het gebouw, de locatie en zijn geschiedenis maakten deel uit van het onderzoek dat tijdens deze sessie werd ontwikkeld. BOARC werkt aan het opzetten van een erfgoedruimte, gewijd aan lokale en uitgebreide geschiedenissen die op de locatie met elkaar verweven zijn. Een deel van dit werk is noodzakelijkerwijs gericht op het opwerpen van vragen over accumuleren, archiveren en catalogiseren.

We stelden een collectief programma samen waarin tijd was voor persoonlijke momenten. Enkele ingrediënten van het weekprogramma waren: rondtrekken door het landschap, verkenning van archieven, experimentele metingen, mijnen, kust en musea bezoeken.

<http://bidstonobservatory.org/>

Uitvouwen Down Dwars Delà

Installaties · 16/12-18/12 · See U, Brussel

Met deze reeks installaties en optredens presenteerden wij enkele manieren om te tonen wat voor werk er tijdens deze collectieve werkmomenten is gebeurd.

<https://minifi.ca/unfolding>

Diversies

Diversies vertrok vanuit de manier waarop versies deel uitmaken van de dagelijkse software-praktijk, en onderzocht hoe ze naast het gebruikelijke verhaal over samenwerking en consensus, ook divergerende vormen van geschiedschrijving mogelijk kunnen maken door plaats te bieden aan verschil. Deze sessie van een week werd van 4 tot 10 december 2016 georganiseerd door Constant samen met het Koninklijk Museum voor Kunst en Geschiedenis in Brussel.

<http://diversions.constantvzw.org/>

DiVersies v2

Vanaf 01/01

Tweede versie van een digitale en gedrukte publicatie met nieuwe en herwerkte bijdragen van onder andere: Rahel Aima, Anaïs Berck, Gert Biesta, Z. Blace, Daniel Blanga Gubbay, Cristina Cochior, Sarah Kaerts, Anne Laforet, Phil Langley, Marie Lécivain, Nicolas Malevé, Elodie Mugrefya, Zoumana Meité, Mia Melvær, Martino Morandi, Michael Murtaugh, Colm o'Neill, Hari Prasad Adhikari-Sacré, Kris Rutten, Amir Sarabadani, Femke Snelting, Saskia Willaert. Wiki-to-print publicatie ontworpen en ontwikkeld door Open Source Publishing (Sara Magnan + Gijs de Heij).

Gedrukt exemplaar 10 euro excl. verzendkosten. Om te bestellen, stuur een email aan info@constantvzw.org.

Bureaucracksie

Bureaucracksie vond plaats tussen 7 en 12 december 2020 en onderzocht de manier waarop techno-sociale systemen worden bestuurd, via het prisma van bureaucratie. De uitvoering van regels is een belangrijk ingrediënt van informatica, van digitale infrastructures, en van de samenlevingen waarin ze functioneren. Ook kritische praktijken om te inventariseren, te benoemen, te filteren, tools te maken, voor elkaar te zorgen en met elkaar te delen vereisen dat er een boekhouding wordt bijgehouden.

<https://constantvzw.org/site/-Bureaucracksy,231-.html>

Schering: Bureaucracksie documentatie

Vanaf 01/04

Deze Schering brengt de opnames, beelden, notities en andere uitkomsten van de sessie bij elkaar.

Schering en Inslag zijn weeftermen, die Constant gebruikt om verhalen over en tussen verschillende projecten te weven.

<https://constantvzw.org/wefts/bureaucracksy.nl.html>

Gezamenlijke Omstandigheden

Gezamenlijke Omstandigheden was een werksessie over de voorwaarden voor/van collectiviteit en samenwerking die plaatsvond van 8 tot 16 november 2019 in Ateliers Mommen in Brussel. Het werd georganiseerd in het kader van het Europese project Iteraties.

Kunstenaars, softwareontwikkelaars, theoretici, activisten en anderen hebben geëxperimenteerd met de generatieve mogelijkheden van gedragscodes, bugrapporten, licenties en klachtenprocedures. Ze beschouwden dergelijke performatieve documenten als platformen om te experimenteren met de voorwaarden voor complexe collectiviteit in lastige tijden.

<https://constantvzw.org/wefts/collectiveconditions.documentation.en.html>

Gezamenlijke Omstandigheden @ Code & Context

Presentatie · 19/04 · online

Elodie and Femke presenteerden en bespraken *Gemeenschappelijke Omstandigheden* met studenten van Code & Context, een interdisciplinair Bachelor programma aan de Technische Hochschule in Keulen, Duitsland.

<https://coco.study>

Ongebonden Bibliotheken

Ongebonden Bibliotheken was een werksessie rond digitale bibliotheken en instrumenten voor de organisatie van kennis die online plaatsvond van 31 mei tot 5 juni 2020.

Digitale infrastructuren en gereedschappen hebben het potentieel om dominante praktijken in vraag te stellen, omdat ze de toegankelijkheid en actieradius van de

bibliotheek kunnen verbreden.

Wat gebeurt er wanneer we parallellen trekken tussen de standaardgereedschappen van bibliotheekcollecties en de meer informele, feministische of mondelinge gereedschappen? Welke strategieën kunnen we bedenken om in te spelen op nalatigheden, versmallingen, veralgemeningen en clichés in categoriseringssystemen? Is een federatie van bibliotheken mogelijk op basis van verschil en complexiteit? Hoe kunnen we collecties openstellen voor de vele vormen van kennisoverdracht zoals oraliteit, gesitueerde objecten, fysieke belichamingen, zelfgepubliceerde objecten, video's...? Wat kunnen we leren van de belofte van digitale formatteringen om voorbij te gaan aan pagina's, paginanummers en indexsystemen die enkel tot het boek als object behoren?

<https://constantvzw.org/site/-Unbound-Libraries,224-.html>

Library encounters of the third kind: BBBrussels Edition

Gesprek · 17/03 · online

Een evenement gewijd aan projecten die reflecteren op de praktijk van digitale catalogi, classificatiesystemen en andere vormen van systematische kennisorganisatie. Het creëerde een moment, in de vorm van een informeel gesprek, om samen na te denken over de minder zichtbare maar fundamentele aspecten van bibliotheken en hun praktijk.

Met bijdragen (tekstueel, auditief, uit het verleden en heden) van: I.M.*, Lizzy van Italie**, Eva Weinmayr, Will Holder, Lieven Lahaye, Sarah Magnan, Monday readers, Unbound Libraries deelnemers. Dit evenement werd ondersteund door de culturele activiteitenpremie van de Vlaamse Overheid

<https://catalogue.rietveldacademie.nl/about.html>

Collective Conditions for Re-Use (CC4r)

Gesprek · 23/06 · online

De *CC4r* formuleert voorwaarden voor het hergebruik van auteursmateriaal. Het is geïnspireerd op de principes van Free Culture, maar probeert in te spelen op een groeiend ongemak met licenties die gebonden blijven aan het idee van auteurschap als eigendom en die vertrouwen op een universalistische benadering van openheid. De *CC4r* beschouwt auteurschap als onderdeel van een collectieve culturele inspanning en wil huidige en toekomstige auteurs herinneren aan de sociale en historische omstandigheden die redenen kunnen zijn om af te zien van de circulatie en hergebruik van een werk.

In een online sessie, georganiseerd in samenwerking met Séverine Dusollier (SciencesPo, Parijs), lazen we deze eerste versie van de *CC4r* samen en becommentarieerden ter voorbereiding van een nieuwe release.

<https://constantvzw.org/wefts/cc4r.en.html>

Ongebonden Bibliotheken documentatie

Publicatie · 02/07 · online

Ongebonden Bibliotheken was de eerste werksessie van Constant die volledig online plaatsvond sinds COVID zijn intrede deed in onze dagelijks leven. Voor deze documentatie besloten we om 4 deelnemers van de werksessie uit te nodigen om op hun eigen manier bij te dragen.

Het collectief BAL (Brussels Almanack Lesbian) deelde wat tijdens de werksessie belangrijk was voor hun archiveringspraktijk. Ze maakten ook een lijst van hun methodes in de vorm van een orakel, samen met efemera uit het archief over lesbische radicale ruimtes.

Clara Balaguer toonde haar praktijk van radicale notities als een strategie om te laten zien op welke manieren gesprekken een essentieel onderdeel van haar werk zijn en

om de verschillende stemmen zichtbaar te maken die haar schrijven en denken vormen en beïnvloeden.

Eva Weinmayr verzamelde een meeslepemde verzameling reflecties uit de werksessie (en daarbuiten), georganiseerd in 8 hoofdstukken: Samenzijn en Verschil, Structurele hiërarchieën, Aanspraak op de waarheid, Un-inscripties, De gekooide antilope, Verwarring, Vooroordelen en Antipathieën: descriptoren zijn nooit neutraal, Het onderwijzen van de Radicale Catalogus.

Infrastructural Manoeuvres schreef een tekst over de vragen die het collectief zich stelde tijdens de werksessie met betrekking tot de formats die bibliotheken over de hele wereld gebruiken voor hun catalogiseringsmethodologie. I.M. schreef hun tekst volgens het MARC 21-formaat voor bibliografische gegevens. Marc is een acroniem voor Machine-Readable Cataloguing.

<https://constantvzw.org/wefts/unboundlibraries.en.html>

Alchorisma

De werksessie *Alchorisma* vond plaats van 2 tot 8 december in Z33, Huis voor Actuele Kunst in Hasselt. *Alchorisma* is een verzonnen woord dat verwijst naar de relaties tussen algoritmes, charisma, ritme, alchemie en karma. *Alchorisma* wilde panpsychische wereldbeelden integreren in de ons omringende charismatische technologie. We gingen op zoek naar manieren om bestaande algoritmische modellen te infecteren met filosofieën die het samenleven met niet-menselijke wezens centraal stellen.

<https://constantvzw.org/site/Alchorisma,217-.html>

Launch Publicatie

Publicatie · 01/07 · online

Z33 en Constant nodigden deelnemers en andere geïnteresseerden uit voor de

lancering van de collectieve publicatie van Alchorisma. Het resultaat is een online platform - in het Engels - ontworpen door Dorian Timmermans en Gijs de Heij van Open Source Publishing.

We organiseerden drie korte live interventies zijn, aangepast aan de online-setting van de lancering. Annie Abrahams presenteerde het performatieve algoritme 'Alcho', Anne-Laure Buisson stelde de Celtic Map of Trees voor en we sloten af met een verrassingsact!

<https://alchorisma.constantvzw.org>

Constant_V

Constant_V is een reeks kleinschalige installaties in de vitrine van Constants kantoor. Deze installaties gaan soms vergezeld van een workshop door de kunstenaar(s) waardoor niet alleen het eindproduct, maar ook het creatieproces centraal komt te staan.

Constant_V gebruikt het raam als een membraan: het toont kunstenaars en projecten die verbonden zijn aan Constant. Constant_V geeft voorkeur aan het tonen van werken in ontwikkeling, en geeft zichtbaarheid aan de conceptuele, technische en collectieve aspecten van het creatieproces. Constant_V toont werk dat gemaakt is met vrije software, en dat wordt gedistribueerd onder een open content licentie. Op deze manier geeft Constant_V voorbijgangers inzage in de wereld van F/LOSS kunst.

Constant_V toont uiteenlopende soorten digitaal werk: van video tot interactief werk, van grafisch ontwerp tot gehackte machines en prototypes.

http://www.constantvzw.org/site/-Constant_V,196-.html

Het zwijn en de vlinder - De rui

Tentoonstelling · 22/01-04/03 · Constant

Twee radiodocumentaires "Le sanglier et le papillon" en "La Mue" van Jen Debauche waren te beluisteren in het raam van Constant via hoofdtelefoons die op straat hingen. Taal : Frans.

"Ik werkte voor de Europese Commissie, ik leidde een seminarie in Portugal, ik sliep 3 uur per dag. Op een ochtend, in plaats van naar mijn kantoor te gaan, kocht ik een bijl en bracht deze mee voor de directrice van de afdeling die me inhuurde..." Bruno vertelt rustig over deze episode van zijn leven, hij kwam er uit. Niemand is veilig voor een stap

door de spiegel naar het land van de gekte. De aangrijpende en fascinerende getuigenissen van deze klankcreatie dompelden ons onder in intens fictief materiaal. Ziekte is niet alleen lijden, het is ook materie die leidt tot bevraging, uitvinden en reflectie.

De installatie werd vergezeld door beelden die gebaseerd waren op een collage van Lucile Desamory.

Bye Bye Binary / feministische staking

**Tentoonstelling · 05/03-08/04 ·
Constant**

Maandag 8 maart stopten we. Samen met Bye Bye Binary sloot Constant aan bij de feministische staking om aandacht te vragen voor de lastige omstandigheden waarin mensen* de boel draaiend houden op straat, op de server, in de supermarkt, op school, thuis, in het distributiecentrum, aan de telefoon, in het ziekenhuis... We staakten in solidariteit met iedereen die niet kon stoppen of die moest stoppen. We staakten om te eisen dat er een eind komt aan seksistisch, racistisch en queerfoob geweld — aan binaire stelsels — aan inkomensongelijkheid — aan feminicide — aan de uitbuiting van migranten — aan precair werk.

In de maand maart vulde Bye Bye Binary de vitrine van Constant met grafische en typografische oproepen om te stoppen. Bye Bye Binary is een Belgisch-Frans collectief dat experimenteert met inclusieve taal en schrijfwijzes.

* Maar al te vaak personen die als vrouw worden benoemd of die zich daarmee identificeren.

<http://genderfluid.space>
<https://8maars.be>

Capitalithothèque

Tentoonstelling · 15/04-27/06 · Constant

De Capitalithothèque is een *work in progress* dat tracht 'perforalithische' praktijken te ontwikkelen, die knabbelt aan turbokapitalistische facade architectuur. In haar huidige vorm is de Capitalithothèque een verzameling van minerale puinresten afkomstig van verschillende financiële instellingen in Brussel.

De presentatie in de etalage van Constant was een portret van de Noordwijk in de vorm van een gedocumenteerde verzameling stenen. Het was een prototype voor een archief dat op een participatieve manier zou kunnen groeien. De kettingen, ringen en badges die werden gepresenteerd, kunnen worden gedragen als een vorm van antikapitalistisch protest dat actief aan haar afbrokkeling bijdraagt.

Een Capitolithothèque kan vele dingen zijn. Voorlopig bestaat het werk uit *capitarcheologisch* veldwerk, brokken maken, en *not for profit* juweelcreatie. Volgens de logica van de term 'Capitalocene', die werd uitgevonden als een 'lelijk woord voor de lelijke praktijk' van het kapitalisme dat de planeet verwoest, is Capitalithothèque geïnteresseerd in het in het leven *namen* van nieuwe praktijken. Die kunnen best vreugdevol zijn.

<http://videomagazijn.org/capitawiki>

Workshop · 16/04 · Constant

Peter Westenberg lichtte het project toe en leidde een brainstorm / workshop waarin toekomstmogelijkheden werden verkend. Er waren 5 sessies van een uur, elk voor 3 personen. We werkten op de stoep voor het kantoor van Constant. Als je een zelf-geogste Capitalitho mee kon nemen, was dat erg fijn, maar niet noodzakelijk.

Constant_F: Constant_V in de Fortstraat

Tentoonstelling · 08/08 · Fortstraat

Op zaterdag 8 mei spreidde Constant_V zich uit naar de burens in de Fortstraat. Het was een uitnodiging om de evolutie van eerder getoonde werken te ontdekken en te ervaren hoe ze in dialoog gaan met andere plaatsen en ruimtes. Het traject bood je ook de gelegenheid om de kunstenaars te ontmoeten. Een veelstemmig (inter)actief evenement!

Installaties:

**How does it matter to see her face?*, Elodie Mugrefya @ Librairie Novembre, Fortstraat 38

**2020 Footfall amulets that are actually worth the stampede*, Alex Zakkas & Kurt Tichy @ Atelier du Web, Fortstraat 37

*Beauty Kit Booth, Isabel Burr Raty @ De Pianofabriek, Fortstraat 35

*Jellying, Sara Manente @ Atelier Balcou | Heene, Fortstraat 12

*Floating gardens, WEDONTKNOWYET @ Constant, Fortstraat 5

In samenwerking met: Béatrice Balcou & Tom Heene, Librairie Novembre, Atelier du Web, De Pianofabriek.

Technopolice

Tentoonstelling · 30/06-19/09 · Constant

Het collectief Technopolice presenteerde een cartografische installatie in de vitrine van Constant.

De inzet van "Smart city" instrumenten die zich richten op het sturen en reguleren van gedrag door middel van controle, toezicht, classificatie en straf gaat vaak gepaard met grote onverschilligheid van industrie en politieke beleidsmakers die zich schuldig maken aan nalatigheid en naïviteit. En dat is nog voorzichtig uitgedrukt, want vaak staan ze zelf aan de wieg van de invoering van vrijheidsberovende gadgets zoals: camera's met nummerplatherkenning (ANPR),

gezichtsherkenningserief, drones die openbare ruimte en manifestaties viseren en "slimme" energiemeters.

Het doel van de Technopolice-campagne is het zichtbaar maken van de vrijheidsbedreiging die uitgaat van deze controle-instrumenten. Technopolice centraliseert informatie op een toegankelijk platform. Dit biedt iedereen de mogelijkheid om deze kwesties te begrijpen en om instrumenten en strategieën van verzet tegen surveillance uit te bouwen. De inzet van deze politie-instrumenten en de militarisering van de openbare ruimte moet worden beteugeld, zodat de technopolitie kan ophouden te bestaan.

<https://technopolice.be/>

Surveillance wandeling · 09/09 · Brussel

Het is moeilijk om ze niet op te merken, camera's zijn overal! Op straat, in kantoren, in lobby's, in winkels... Hoe heeft deze vorm van bewaking zich ontwikkeld tot ze alomtegenwoordig werd? Welke budgetten zijn ervoor uitgetrokken? Met welke doelstellingen of rechtvaardigingen? Hoe worden ze in Brussel verdeeld? Wie controleren ze en wat beschermen ze?

Wij stelden een wandeling voor door de straten van Sint-Gillis om deze vragen te onderzoeken. We eindigden onze wandeling bij Constant, die onze kaart van stedelijke bewakingsapparatuur tentoonstelde.

TALKING NETWORK

Tentoonstelling · 24/09-21/11 · Constant

LATOS, SLATO, OTLAS en TALOS zijn enkele van de namen waaronder een collectief van onderzoekers (Ayoh Kré, Lionel Maes, Deborah Levy & Antoine Wang) actief is. De overlappende factoren van hun studie- en onderzoeksgebieden bestaan uit een sediment van praktijken en discours waaruit een groot aantal beelden, objecten en documenten voortkomen.

De onderzoekers vertrekken altijd vanuit dezelfde volgorde van methodologie. In de eerste plaats verzamelen ze documenten die een beter beeld schetsen over de problematieken en de complexiteit van de relaties tussen de wezens en dingen die ze maken, bewaren & beschrijven. Vervolgens worden deze documenten gecodeerd in een relationele database. In een volgende fase onderwerpen ze deze documenten aan uitgebreide transformaties om zo tot nieuwe werkdocumenten en inzichten te komen. Ten slotte transponeren ze deze documenten van de databank naar de tentoonstellingsruimten in een artistieke vertalingsslag.

Met TALKING NETWORK vond het collectief het computertoestel dat ze gebruikten in hun onderzoeken opnieuw uit, met name voor de tentoonstelling "Wat heeft dit met al het andere te maken?" die tussen februari en maart 2021 plaatsvond in iMAL. In de vitrine van Constant, was dit apparaat deze keer op zichzelf gericht. Het voerde zijn eigen netwerkwerking uit (uitwisselingen, onderhandelingen, besluitvorming...) en de producties van gedachten die zijn bestaan mogelijk maken.

Workshop · 18/11 · Constant

Een workshop - debat met de kunstenaars en kunstenaars rond de installatie Talking Network van LATOS die op dat moment in de vitrine van Constant getoond werd. Gevolgd door de finissage vanaf 18u.

Michel, Cassandra, Google en de anderen

Tentoonstelling · 25/11-23/01 · Constant

Is het mogelijk om algoritmes een poëtisch verhaal te laten lezen in een archief van nieuwsberichten over digitale bewaking, dat al vijftien jaar lang dagelijks door dezelfde persoon wordt bijgewerkt? Lezen algoritmes in de teksten van een databank hetzelfde verhaal dat de maker ervan vertelt?

De leden van het collectief Algolit onderzochten deze vragen aan de hand van e-traces, de databank die wordt onderhouden door kunstenaar **Michel Cleempoel**. De antwoorden vormden een bron van inspiratie voor poëtische en visuele literaire creaties in de vitrine van Constant.

De opening vond plaats op donderdag 25 november 2021, de workshop op vrijdag 14 januari 2022.

Algolit is een werkgroep rond FLOSS-literatuur en -code en organiseert regelmatig bijeenkomsten volgens het Oulipo-principe. Deze installatie kreeg de steun van de Fédération Wallonie-Bruxelles/Arts Numériques.

<https://etraces.constantvzw.org>

Reclaiming Digital Infrastructures

Wát we leren en hóe we leren hangen nauw samen. Nu digitaal leren een nieuwe norm lijkt te zijn geworden, is het belangrijk de digitale tools te kunnen lezen en begrijpen en om artistieke kennis daarin een rol te laten spelen.

Deze samenwerking met KASK, School of Arts in Gent integreert een kritische en creatieve houding tegenover de digitale tools die op KASK worden gebruikt. Dit is cruciaal, willen we in de toekomst kunnen inspelen op digitale ontwikkelingen die dichter aansluiten bij de ontwerp- en kunst-praktijk. Het reclaimen van de digitale ruimte voor artistiek-educatieve toepassingen begint bij een analyse van haar (digitale) materialiteit, daarmee durven spelen en speculeren om artistieke toekomstgerichte voorstellen te kunnen formuleren.

RDI 1: Screen No Deal

Reflectie · 03/02 · online

In deze eerste activiteit nodigden Martino Morandi en Jara Rocha van *Monday Readings* je uit voor een actieve en reflectieve online-sessie. *Monday Readings* zijn een reeks situaties die uitnodigen om onze technologische en infrastructurele onderlinge afhankelijkheid te onderzoeken. Ze brengen onze alledaagse interacties met technologie in gesprek met theorie en politiek, door technologie te lezen alsof het tekst is, en omgekeerd.

Deze sessie poogde de verschillende lagen te ontvouwen van de collectieve ervaring van een "*Screen New Deal*", een term voorgesteld door Naomi Klein om de recente periode te beschrijven, waarin videoconferentie en rechthoekige

communicatie de nieuwe norm werd voor alle aspecten van het dagelijkse leven. In het bijzonder bespraken we wat dit betekende en betekent voor het onderwijs. Hoe kruipen bepaalde softwareplatforms geruisloos in nieuwe vormen van pedagogie, en welke kritiek en mogelijke alternatieven brengen vormen van verzet tegen deze nieuwe problematische norm.

De sessie was onderverdeeld in twee delen: we begonnen met een praktische oefening die plaatsvond in en op videoconferentieplatforms. Vervolgens lazen we een aantal korte teksten die technisch-politieke dichtheden verkenden die we in het eerste deel van de dag tegenkwamen.

Monday Readings werd ondersteund met een projectsubsidie door het Departement Cultuur, Jeugd en Media van de Vlaamse Overheid.

RDI 2: Speculating on networked interdependencies and relationality

Reflectie · 24/02 · online

Deze sessie nodigde deelnemers uit om na te denken over online genetwerkte gezamenlijkheid. Geïnspireerd door *Fediverse** en door Science-Fiction speculeerden we over de kwaliteit van online samenzijn door te spelen met haar voorwaarden, configuraties en acties. Deze online sessie bestond uit online en offline momenten, praktische experimenten en ontdekkingen en werd begeleid door Elodie Mugrefya en Wendy Van Wynsberghe, beiden lid van Constant.

* De Fediverse (een samenvoeging van "federation" en "universe") is een verzameling onderling verbonden servers die gebruikt worden voor publiceren op het web (via bv: sociale netwerken, micro-blogs, websites) en voor het hosten van bestanden die, terwijl ze onafhankelijk worden gehost, met elkaar kunnen communiceren.

RDI 3: Minimal Viable Learning

Workshop · 31/03 · online

Tijdens deze sessie verkenden we 'minimale levensvatbare vormen' van leren via Etherpad. Etherpad is een collaboratieve teksteditor die vaak gebruikt wordt binnen de praktijken van Varia-leden en hun peer netwerken. Tijdens deze dag richtten we ons op het verkennen en herontdekken van principes van 'kalme technologieën' en minimaal computergebruik, terwijl we zowel de software als onze opvattingen over wat online pedagogische plaatsen zouden kunnen zijn, oprekten.

Minimalisme was een vertrekpunt om ruimte te maken voor andere mogelijke vormen van technologisch gemedieerd leren. In de afgelopen maanden veranderde het leren, met al zijn gemeenschappelijke en gezellige aspecten, in een online-only onderneming. Deze plotse overgang liet niet veel ruimte voor een oordeelkundige keuze van interactiewijzen, communicatiemiddelen, gebruikte diensten en platforms. Binnen onderwijsorganisaties waren we getuige van een dubbele beweging: enerzijds een centralisatie van alle activiteiten door middel van de softwaresuite (bv. Microsoft Teams); anderzijds de standaardisatie van een maximalistische communicatiemodus bedoeld om klasinteracties te repliceren (bv. videocalls).

Hoe kunnen minimale technologieën een leerervaring maximaliseren? Wat zou 'minimaal' 'haalbaar' 'leren' kunnen zijn? Verwacht werd: [MAGICWORDS__], padtiquettes en collectief lezen van teksten die spreken over /minimal computing/ en /viable learning/.

Varia is een collectieve ruimte in Rotterdam die werkt met/door/rond alledaagse technologie. De groep Varia-leden bestaat uit kunstenaars, ontwerpers, programmeurs, docenten en culturele werkers, die betrokken zijn bij techno-sociale praktijken in het culturele veld. Binnen Varia proberen we

ruimte te maken voor het opvatten van technologie in haar sociale context. Dit laatste is voor ons een belangrijke basis geweest om te werken met vormen van collectieve infrastructuren, vrije software tools en technofeministische praktijken.

<https://vvvvvvaria.org/>

RDI 4: Bomen verbergen in het bos

Workshop · 28/04 · online

Tijdens deze sessie deelden Seda Guerses en Femke Snelling concrete cases, lezingen, kunstprojecten en hands-on oefeningen om te verkennen hoe je door obfuscatie surveillance kunt omzeilen, privacy kunt beschermen en veiligheid kunt verbeteren. Maar zou het ook een manier kunnen zijn om te protesteren, te betwisten, weerstand te bieden en de toenemende greep die technologie heeft op het managen van ons dagelijks leven te saboteren?

De pandemische toestand heeft onze afhankelijkheid van technologieën die datastromen in kaart brengen, extraheren en optimaliseren, versterkt. Dit verandert sociale, werk-, politieke, gezondheids- en onderwijsferen waar technische systemen centraal zijn komen te staan en onontkoombaar zijn geworden. Of je nu je jury boekt via Eventbrite, meedoet aan een online les in Zoom, een melding krijgt via je Coronalert app, chat met je collega's in MS-Teams of werkt voor Deliveroo, het digitale breidt zich uit naar het fysieke om daarmee zowel het menselijke als het meer-dan-menselijke te besturen.

Methoden om gegevens te versluieren maken ze dubbelzinniger, moeilijker te exploiteren en te interpreteren, minder bruikbaar. Ze zijn gebaseerd op de toevoeging van wartaal, betekenisloze gegevens; ze vervuilen, voegen ruis toe, randomiseren. Obfuscatie roept een intuïtieve vorm van bescherming op: het vervormt dat wat zichtbaar is om het minder

(of niet) zichtbaar te maken. Het verbergt de bomen in het bos.

Seda Guerses is verbonden aan de faculteit Technologie, Beleid en Management van de TU Delft bij de vakgroep Multi-Actor Systemen, en is tevens lid van Constant. Haar werk richt zich op privacyverbeterende en beschermende optimalisatietechnologieën (PET's en POT's), privacy engineering, evenals vragen rond software-infrastructuren, sociale rechtvaardigheid en politieke economie voor zover deze raakvlakken hebben met computerwetenschap.

Femke Snelting werkt als kunstenaar en onderzoeker en ontwikkelt projecten op het snijvlak van design, feminisme en vrije software. In verschillende constellaties onderzoekt ze hoe digitale tools en praktijken elkaar kunnen co-construeren. Femke is lid van Constant, en werkt samen als/in Possible Bodies en The Underground Division.

Samen met Helen Pritchard en Miriyam Aouragh startten Seda en Femke The Institute for Technology in the Public Interest (TITiPI), een trans-praktijk die activisten, kunstenaars, ingenieurs en theoretici bijeenbrengt. Samen met gemeenschappen roepen ze computationele infrastructuren ter verantwoording en maken ze ruimte om te articuleren wat technologieën in het "publieke belang" zouden kunnen zijn, terwijl het "publieke belang" altijd in de maak is.

<https://vous-etes-ici.net>

<https://snelting.domainepublic.net>

<http://titipi.org>

omgevingen, wetten en regels, licenties en relaties tussen menselijke en andere wezens. De sessies maakten connecties tussen de verschillende infrastructurele aspecten.

Reclaiming Digital Infrastructures vertrok vanuit een F/LOSS perspectief. (Free Libre Open Source Software) Deelnemers maakten kennis met F/LOSS softwares en/of methodes.

Met bijdrages van: Elodie Mugrefya, Wendy Van Wynsberghe, Jara Rocha, Martino Morandi, Manetta Berends, Femke Snelting, Seda Gürses

Grafisch Ontwerp: Manetta Berends + Cristina Cochior / Varia

Redactie: Femke Snelting + Peter Westenberg

Met de steun van: KASK School of Arts, Gent

<https://www.books.constantvzw.org/home/RDI>

RDI Report Publication

Publicatie · 28/04 · online

Reclaiming Digital Infrastructures nam KASKs digitale infrastructuur als uitgangspunt voor close-reading sessies. Die infrastructuur is zowel technisch als ethisch, legaal en speculatief, economisch en politiek: ze bestaat uit kabels en servers, uit sociale

Spectral Desire Paths

Spectral Desire Paths wil de verbeelding en het voorstellingsvermogen van mogelijke toekomsten verruimen om nieuwe (spectrale) paden te openen, anti-stereotiepe modellen en onverwachte oriëntaties op gewenste technologische toekomsten op te bouwen.

Spectral Desire Paths is een samenwerking tussen een kunstenorganisatie (Constant), een technologiebedrijf (Sensolus) en een onderzoeksgroep (Urban Species). Constant verbindt collectief artistiek werk met vrije software en intersectioneel feministisch denken. Sensolus maakt geolocatieve tracking tools voor wereldwijd opererende bedrijven. Urban Species ontwikkelt actie-onderzoek naar participatie en stedelijkheid.

De samenwerking verkent het potentieel van netwerken met een lager vermogen en trackingtechnologie door ruimte te maken voor artistieke, technische en wetenschappelijke uitwisseling, speculatieve experimenten en kritische analyse.

Spectral Desire Paths is een tweejarig traject. Het begint met een kunstresidentie bij Sensolus. Geïnspireerd door de residentie, zal het ontwikkelde artistieke werk aanleiding geven tot een periode van verder onderzoek en experimenteren met burgers in de stedelijke omgeving. In een afsluitende fase, eind 2022, zal dit traject gedeeld worden met andere organisaties en geïnteresseerde partijen. Dit project wordt ondersteund door de Vlaamse Overheid.

<https://constantvzw.org/site/-Spectral-Desire-Paths,233-.html>

Open Call: Residentie

Open Call · 02/04-30/0

We boden een residentie aan voor een kunstenaar, ontwerper, collectief, gelegenheidsformatie of andere artistieke constellatie die bereid was/waren om in de eerste fase van Spectral Desire Paths een artistiek project te ontwikkelen met behulp van de technologie van Sensolus. Sensolus maakt locatie en omgevings sensing tracking devices die aan grote objecten bevestigd kunnen worden. Denk bijvoorbeeld aan zeecontainers of trolley's of andere objecten die zelf geen eigen batterij of energiebron hebben. Via een online platform kunnen de objecten worden gevolgd, in kaart gebracht en beheerd. Kenmerken zijn onder meer het "OG-protocol", een algoritme voor gegevensintegriteit en een lange levensduur van de batterij, waardoor objecten zelfs kunnen worden gevolgd wanneer zij enkele maanden off-grid zijn. Op dataniveau omvatten de kenmerken lokalisatie- en activiteitsgegevens en verschillende soorten analyses die op deze gegevens voortbouwen.

We waren nieuwsgierig naar kritische praktijken die vragen stelden bij gemeenschappelijke parameters van technologische ontwikkelingen in de context van het antropoceen, zoals: efficiëntie, optimalisatie, ontginning van hulpbronnen, vervuiling, industriële normativiteit. Vanuit onze betrokkenheid bij free/libre open source hard+software, burgerparticipatie, habitat en milieu, hoorden we ook graag van praktijken die sociaal urgente kwesties belichten. Bijvoorbeeld: migratie, (on)gelijke behandeling, e-waste, duurzame hardware, (s)low tech, anders-urbanisme en de-globalisering.

Kandidaten moesten een hands-on benadering van technologie hebben en bereid zijn om Sensolus-technologieën te leren kennen. Het Sensolus team bood wel ondersteuning, maar je moet wel kunnen

omgaan met code, hardware, API's, ... Omdat het ontwikkelde werk, de sources en toegepaste methodes gedeeld moesten kunnen worden met de rest van Spectral Desire Paths, werkten we zoveel mogelijk met F/LOSS tools en vrije licenties. Ervaring op dat gebied was nuttig en werd gewaardeerd.

Aan het eind van de residency vroegen we dat een fysiek spoor van het werk bij Sensolus achterbleef, bijvoorbeeld in de vorm van een kunstwerk.

<https://www.sensolus.com/tech>

Vertellen/Tasten/ Toestemmen

Workshop · 10/12 · online

Deze DHMA (Doe Het Met Anderen) workshop onderzocht toestemming geven en het aftasten van de stad via input vanuit drie bronnen:

- sensors van het bedrijf Sensolus
- wij als mensen met een relatie tot de stad waarin we wonen
- de concrete ervaringen van die mensen met hun zintuiglijke herinneringen aan het geven van toestemming.

De workshop was het resultaat van een onderzoek naar technologieën die omgeving aftasten (zoals sensors) en praktijken van het geven van toestemming. Het was een work-in-progress eerder dan een eindresultaat. Deelnemers aan de workshop werden uitgenodigd om zorg te geven aan vragen rondom instemming door verhalen te vertellen rond toestemming en hoe hen dat hielp. Werken vanuit hoe toestemming ons hielp stelt ons in staat om af te wegen wat we nodig hebben om toestemming te vragen en om ja of nee te zeggen.

We spraken over vragen rondom schaal, in de buurt van een installatie die werkte met technische manieren om gegevens vast te leggen. De installatie informeerde een model voor toestemming geven dat werd gebouwd

en dat niet automatisch faalde. De richtlijnen voor dit model omvatten: werken met groepsprocessen, expliciete regels en principes opstellen, oefenen om niet te veronderstellen, modellen maken die werken voor mensen en identificeren waar ons toestemmingsmodel vandaan komt.

De workshop was de basis voor een poëtische-sensor-wandeling-installatie die je gedurende enkele weken na de workshop kon activeren. Je kon daarvoor na de workshop een tracker / sensor ophalen bij Constant.

Met: Agustin Ramos Anzorena, Diego Valverde, Isabel Paehr & Ren Loren Britton.

Schering & Inslag

≡Scheringen nodigen je uit om te navigeren naar en door documentatie, media en notities. ≠Inslagen zijn thematische constellaties die relaties leggen tussen verschillende projecten. ≡Scheringen en ≠Inslagen maken gebruik van etherpads (pagina's voor on-line-samenwerking) om zo heterogene on-line elementen met elkaar te kunnen verbinden.

Wintercollectie 2021

Publicatie · 30/11 · online

Een winterse verzameling van on-line pagina's. Scheringen nodigen je uit om te navigeren naar en doorheen de documentatie van projecten, media en notities. Inslagen zijn thematische constellaties die relaties leggen tussen verschillende projecten in de Constant Galaxy.

De scheuringen en inslagen introduceren een specifieke manier van schrijven en indexeren en het maken van collecties. Ze gebruiken etherpads (pagina's voor online collectief redactiewerk) om heterogene elementen in de Constant Galaxy met elkaar te verbinden. Op die manier activeren we ook ons archief en ontwikkelen we nieuwe manieren om toegang te krijgen tot de vele geluidsopnames, video's en beelden die op de Constant-servers worden gehost. Het voortdurend herschrijven van de website van Constant is een samenwerking tussen Denis Devos, Martino Morandi, Michael Murtaugh en de rest van het Constant team.

<https://constantvzw.org/wefts/fall2021.en.html>

En Meer

Solidaire Infrastructuur: een gesprek met Miriyam Aouragh

Gesprek · 26/01 · online

Een gesprek over bestaande en toekomstige technologische infrastructuren voor solidariteit. Elodie Mugrefya, Femke Snelting, Wendy Van Wynsberghe van Constant, spraken met media-antropoloog en activiste Miriyam Aouragh over de relaties tussen politiek activisme en technologische kritiek. Hoe organiseer je sociale verandering online wanneer Tech Giants profiteren van die interacties?

In het kader van (Staying) in the Movement en in aansluiting op de paneldiscussie Revolution and Solidarity This Time georganiseerd door De Wereld Morgen en gemodereerd door Omar Jabary Salamenca en Joachim El Yacoub op 13 januari.

Dit gesprek vond plaats op de commerciële online infrastructuur die Kaaitheter op dat moment ter beschikking stelde.

<https://www.kaaitheater.be/en/agenda/staying-in-the-movement-0>

Hoe anders te infrastructuren

Gesprek · 18/03 · online

Een hands-on gesprek over de huidige techno-politieke transformaties in leeromgevingen (op afstand). Hoe anders te infrastructuren op een meer rechtvaardige en solidaire manier? Over de-schooling, interafhankelijk leren en de bundeltheorie van de student-gebruiker. Met Martino Morandi, Jara Rocha en Femke Snelting.

In het kader van de serie *Commoning Education/Educating the Commons* georganiseerd door Station of Commons.

<https://stationofcommons.org/events/digital-commoning-practices>

Monday Readings: Architectural Drawing

Workshop · 17/04 · Timelab, Gent

Monday Readings is een reeks van informele situaties waarin we technologische en infrastructurele interdependenties onderzoeken. Ze brengen onze alledaagse technische praktijken in gesprek met theoretisch en politiek denken, door technologieën van dichtbij te lezen alsof het teksten zijn, en vice versa.

Architectuur heeft zich altijd op het kruispunt bevonden van verschillende vormen van denken, expressie, representatie, communicatie en fysieke manifestatie. Tegenwoordig is architectuur door de radicale invloed van cybernetica en informatica onlosmakelijk verbonden met software en computergebruik. Digitale tekentechnieken en renderings, computermodellen en -simulaties, digitale fabricagetechnologie en gebouwbeheersystemen zijn niet alleen alomtegenwoordig in de architectuurpraktijk, maar bepalen in toenemende mate hoe en wat er wordt ontworpen en gebouwd. Software is bijgevolg niet alleen het middel of het medium, maar een van de belangrijkste actoren bij het maken van de ruimtelijke omgeving.

In deze context krijgt het spanningsveld tussen vorm, representatie en technische middelen, dat tot nu toe de basis van de architectuurpraktijk vormde, een nieuwe vorm door de massale toepassing van CAD- en CGI-technologie.

Deze "Monday Drawing" sessie stelde voor om de culturele geschiedenis van software in de architectuur zowel in de bredere kritische context te plaatsen als specifieke vragen te stellen, door middel van een serie lezingen en tekenoefeningen. Wat kunnen we leren van de manier waarop ruimte wordt en werd getekend? Hoe kunnen we (voort)bouwen op een kritisch onderzoek van architectonische ontwerpsoftware? Welke vorm neemt macht aan in digitale ontwerptools en hoe riskeert

modellering de reductie van het mogelijke tot het waarschijnlijke?

Monday Readings werd ondersteund met een projectsubsidie door het Departement Cultuur, Jeugd en Media van de Vlaamse Overheid.

Radio Implicancies

Uitzendingen · 13/05-17/06 · online

Met: *Test 2, 1, 4. test. test.*

Radio Implicancies was terug met acht wekelijkse uitzendingen ontwikkeld voor en met XPUB, Piet Zwart Media Design Master in Rotterdam; op donderdag van 16:00-17:00.

Radio Implicancies zendt signalen uit van veranderende constellaties, brengt verschillende reacties teweeg en creëert nieuwe benaderingen van de manier waarop kennis en technologie met elkaar spelen en inherente structuren creëren.

Met onder andere: The XPUB Department of Digital Records - Case Number: 92 / MIPOLONI - Us / Mozzarella X Gouda - echo / Radio Legends - Macintosh and Windows share a little boogie / Clara X Sugar.

<https://issue.xpub.nl/15/>

Een (niet) voortgezet engagement

Vanaf 01/07

Per 1 juli 2021 zei Constant haar lidmaatschap van de Free Software Foundation op.

Deze terugtrekking verandert niets aan Constants engagement voor software die gebruikers uitnodigt om te compileren, kopiëren, distribueren, bestuderen, veranderen en verbeteren.

Met vele anderen was Constant opgelucht te horen dat de Foundation in 2019 de moed vond om het intimiderende gedrag van Richard M. Stallman te veroordelen en hem tot aftreden te dwingen. Het was pijnlijk en frustrerend dat hij opnieuw een leiderschapspositie kreeg, en dat zonder de

schade te erkennen die door Stallman was aangericht, maar ook door de Free Software Foundation zelf. Hiermee blokkeerde de Foundation een noodzakelijke verandering in de F/LOSS gemeenschap en wist het de vele stemmen uit die jarenlang zijn problematische gedrag aan de kaak hebben gesteld. We konden de beslissing om Stallman terug te halen niet anders lezen dan als een actieve steunbetuiging voor zijn uitspraken en gedrag. We vonden dat de Free Software Foundation er niet in was geslaagd om uit de schaduw van één individu te stappen, om als collectief project verantwoordelijkheid te nemen.

MARCH, Publishing as protocol + call for contributions

Call · 23/09-31/10

MARCH is een tijdschrift over kunst en strategie. MARCH initieert, articuleert, bevordert en verdedigt pre-figuratieve ideeën over wat kunst is, zou kunnen en moeten zijn. MARCH lanceerde hun eerste lange termijn onderzoek, Publishing As Protocol, dat de relatie tussen zelforganiserende modellen en technologische soevereiniteit wil onderzoeken.

Publishing As Protocol wordt georganiseerd in samenwerking met Constant en Vessel, een nomadische curatorische organisatie en agentschap dat investeert in het ondersteunen van artistieke en curatorische praktijken die gesitueerd, responsief en door onderzoek aangestuurd zijn. Constant en Vessel zullen in het voorjaar van 2022 een reeks artikels publiceren over hun eigen organisatiegeschiedenis, die een voorbeeld is van het potentieel van collectieve digitale artistieke praktijken en sociaal geëngageerde instellingen.

Publishing As Protocol compliceert de dubbele implicaties van het woord 'protocol' door opzettelijk de betekenis ervan te verwarren: 1) als de geaccepteerde of

gevestigde code voor procedures of gedrag in een groep, organisatie of situatie, en 2) als een reeks regels voor de uitwisseling of overdracht van gegevens tussen computerapparatuur; om beide definities te beschouwen als protocol dat niet alleen kan worden gelezen en geactiveerd, maar ook kan worden geschreven en herschreven.

Wij nodigden mensen uit nieuwe of ongepubliceerde essays in te sturen van ongeveer 2.500 woorden die in aanmerking konden komen voor Publishing As Protocol.

<https://march.international/announcing-publishing-as-protocol-call-for-contributions/>

Pooling with public tech

Workshop · 06/11 · iMAL, Brussel

In het kader van de State Of The Aarts fair arts Almanac 2022. In samenwerking met Nubo.

Deze sessie bevroeg de ethiek van de digitale apparaten en diensten, platformen en software die we gebruiken als kunstenaars, ontwerpers, organisatoren en mensen die rond de kunsten werken. Hoe verhouden die zich tot onze wereldbeelden en de manier waarop we wensen samen te werken ?

Het gebruik van digitale gereedschappen is een integraal onderdeel van de culturele praktijk. Diensten en tools hebben impliciete sociale en politieke standpunten die tot uitdrukking komen in hun werkvoorwaarden, gebruikersovereenkomsten, databeleid en ecologische keuzes. Door ze te gebruiken zijn we zelf betrokken bij de keuzes die ze maken, of we die nu onderschrijven of niet.

Kunstenaars en kunst-werkers staan steeds meer open voor tools ontwikkeld door communities, waarvan de broncode toegankelijk is en die niet gebaseerd zijn op data-extractie of oneerlijke werkomstandigheden. Deze projecten bieden een perspectief op hoe we ons digitale huishouden kunnen organiseren in een gezondere onderlinge relatie tot onze ecologische en sociale opvattingen. Al met al

draagt het groeiende aanbod aan beschikbare open source en vrije software en door communities gemaakte tools bij aan het creëren van werkecolgieën die steeds minder afhankelijk zijn van GAFAM en andere kapitalistische monopolies.

De wens naar andere techno-ecologieën stuit vaak op de realiteit van alledag. Voor sommigen is het mogelijk om veranderingen te omarmen die het gebruik van minder propriëtaire instrumenten met zich meebrengt. Voor anderen blijft dit een te grote stap om te nemen, omdat ofwel de afhankelijkheden van Big Tech te diep geworteld zijn in het dagelijkse werk, ofwel de tijd en moeite die het kost om over te schakelen op iets anders niet beschikbaar lijken.

De sessie stelde meerdere ingangen in deze gelaagde vragen voor, vertrekkend vanuit de perspectieven van twee organisaties:

Constant, een vereniging voor kunst en media, met een lange geschiedenis in het engageren in vrije software culturen, open source en collectief ontwikkelde tools. **Nubo** is een Belgische coöperatie die online hosting ('cloud') en e-mail aanbiedt waarover je volledige persoonlijke controle hebt.

Deelnemers konden deze infrastructuur benaderen door te kiezen tussen drie verschillende pools:

- ▶ Via de Shallow Pool, waar je met weinig of geen ervaring kunt instappen.
- ▶ De Medium Pool was er voor mensen die al FLOSS gebruiken om uit te wisselen over hun ervaringen.
- ▶ In de Deep End vroegen we ons af hoe we een reeds bestaande fairdere digitale ecologie kunnen uitbreiden naar andere aspecten van relationeel en organisatorisch werk.

We stelden enkele tools voor waar wij mee werken, en namen andere als voorbeeld of discussiestuk. We dachten samen na over hoe organisatorische werk rond de kunsten beter kan aansluiten bij onze verlangens voor de wereld, en keken naar F/LOSS

softwares (gimp, open office, inkscape, ..), hosting en online communicatiediensten (zoals: etherpad, Nextcloud, self hosting, jit.si/ BigBlueButton, IRC, etc.) en Linux besturingssystemen. Wat zijn hun economische en sociale realiteiten en voorstellen en hoe verhouden wij ons daartoe? Ook spraken we over licenties voor het delen van collectief werk (CC4r) [1] en richtlijnen voor samenwerking [2] die Constant aan het ontwikkelen is.

Het was dus een moment om enthousiast en kritisch nieuwsgierig te zijn naar manieren waarop tech ons kan helpen om actief samen te werken.

<https://state-of-the-arts.net/>

Constant in Transmediale's Almanac

Creatie · vanaf 30/11 · online

Elodie Mugrefya werd uitgenodigd om bij te dragen aan de laatste cyclus van de Almanac voor Weigering, een onderdeel van het Transmediale Festival dat een heel jaar duurt. Dit werk is een voortzetting van het onderzoek dat binnen Constant_V is gestart onder de titel ***How does it matter to see her face?***

"Een vrouw weigerde een foto te laten maken. De foto werd toch genomen. Anderen proberen nog steeds te weigeren; maar er is niet veel manoeuvreerruimte in de definitieve on/zichtbaarheid. Deze anderen hebben zich verspreid en vermenigvuldigd langs koloniale lijnen. Zozeer zelfs dat het waarschijnlijk onmogelijk is ze allemaal op te sporen, maar ze vinden zou er niet toe moeten doen. Het is de moeite waard te vragen: wat doet het ertoe haar gezicht te zien?"

Dit werk werd gemaakt met Free and Open Source Software en is gepubliceerd onder de CC4r licentie.

<https://transmediale.de/almanac>

Constant in Teaching the Radical Catalogue: Een syllabus

Gesprekken · online

Constant werd uitgenodigd om deel te nemen aan het project Onderwijzen van de Radicale Catalogus: Een syllabus.

De initiatiefnemers van het project Eva Weinmayr en Lucie Kolb willen een syllabus ontwikkelen voor de studie van zoek- en vindculturen in bibliotheken van het globale Noorden.

Femke Snelting en Elodie Mugrefya bespraken manieren om de verschillende elkaar overlappende assen van onderdrukking te erkennen in de dagelijkse praktijk, in het gebruik van technologie en in het netwerk van relaties rond technologische gereedschappen. Ze keken in het bijzonder naar de wederzijdse relaties tussen "service", "server", "served".

Martino Morandi en Anita Burato bespraken hun werk rond het catalogeren van bibliotheken (Infrastructural Manoeuvres) en het daarin leesbaar maken van technische en sociale keuzes, het ontkrachten van vaste categorieën, en het bevragen van autoriteit, verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid bij de representaties van kennis in de catalogus.

<https://syllabus.radicalcatalogue.net/>